

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-1109

11.11.2025

If Skadeforsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Skade på luft-til-luft varmepumpe – brudd på bygningens rørledning – dekningstilsagn?

Sikrede meldte om problemer med sin luft-til-luft varmepumpe, og innhentet en rapport fra et sakkyndig firma. Rapporten konkluderte med at det var for lite kuldemedium i systemet pga. en lekkasje i øvre kammer på veksleren. Sikrede krevde dekning for ny varmepumpe og viste bl.a. til at foretaket tidligere hadde dekket kostnader til reparasjon av varmepumpen. Foretaket avsto kravet under henvisning til at varmepumpen ikke kunne anses som en del av bygningens rørledning. Det ble også vist til at vilkårene hadde unntak for skade som alene rammet elektrisk innretning/maskin. Foretaket kunne heller ikke se at tidligere dekning av reparasjonskostnader endret vurderingen, og påpekte at skadeårsaken først ble avklart da rapporten forelå. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde dokumentert en dekningsmessig skade, herunder at foretakets dekning av skaden i første omgang måtte anses som en kulanseutbetaling, som ikke kunne binde foretaket i forhold til en senere skadeutvikling.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under bygningsforsikringen.

Fra vilkårene hitsettes:

4. Hvilke skader dekkes

Forsikringen gjelder fysisk skade på ting inntruffet i forsikringstiden. Utgifter til vedlikehold og forbedringer er unntatt.

Forsikringen gjelder ved:

(...)

4.4. Vann-/gass-/annen væskeskade og rørbrudd

Følgende dekkes:

(...)

- Bruddskade på bygningens rørledning for gass, vann og annen væske, herunder radiator, varmtvannsbereder eller beholder, oljetank, septiktank, vann- og avløpsspumper, drenskum, fyrkjele og lignende.

(...)

4.6. Andre plutselige og uforutsette skader enn de som er omhandlet av punktene over

UNNTATT ER:

(...)

- Skade som alene rammer mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat.

I februar 2023 meldte sikrede om problemer med varmepumpen som var integrert i ventilasjonssystemet i boligen.

I brev datert 20.2.23 informerte foretaket om at sikrede måtte dokumentere årsak ved å fremlegge en rapport fra teknikker.

Det er opplyst at sikrede informerte om at anlegget det var tale om var et ventilasjonsaggregat av typen Genvex Mini C, som er et ventilasjonsanlegg med integrert luft-til-luft varmepumpe.

Foretaket valgte å dekke kostnader til reparasjon slik at anlegget kunne settes i drift igjen. Dette uten at det ble dokumentert hva som var årsak til stans i anlegget, jf. oppgjørsbrev datert 25.4.23.

Sikrede fikk også refundert merutgifter av erstattet beløp da han sendte over fakturaer etter at reparasjon var gjennomført i mai 2023. Det er opplyst at foretaket da fikk beskjed fra sikrede om at varmepumpen var montert og det så ut til at den fungerte.

Sikrede kontaktet foretaket igjen i november 2023 og opplyste at varmepumpen ikke fungerte. Sikrede mente at årsaken til at varmepumpen ikke fungerte måtte springe tilbake til en hendelse med flueinvasjon i boligen i 2018.

I brev av 21.12.23 skrev foretaket at det «ha(dde) utbetalt oppgjør for reparasjoner tidligere, selv om (foretaket) ikke ha(dde) en rapport som konkluder(te) med en skadeårsak». Foretaket ba om dokumentasjon dersom det var «flueinvasjon» i 2018 som hadde forårsaket skadene på varmepumpen.

I januar 2024 sendte sikrede en rapport som han hadde innhentet fra firma X. Fra rapporten siteres:

Vedr. skade på Genvex Ventilasjonsaggregat Model Mini C:

(...)

Produkt:

Genvex maskin Type GE-MiniC R-407C, ...

....

Viser til tidligere samtaler og befaring, oversender som avtalt en redegjørelse om skaden:

Feilmeldingen: Ventilasjonsaggregatet virker ikke lenger som det skal. Fordamper er delvis tett med is.

Feil konstatert: For lite kuldemedium på systemet pga. lekkasje på veksler øvre kammer.

Kunde har tidligere hatt annet kuldefirma til å se på dette uten at lekkasjen ble lokalisert. Det ble da etterfylt kuldemedium i håp om at produktet kunne fungere en stund til. Men denne midlertidige reparasjonen varte dessverre ikke så lenge.

Arbeid utført: Undersøkt, demontert og feilsøkt produkt i drift hjemme hos kunde. Koblet oss inn på systemet for å kontrollere trykk og temperaturer på anlegget. Konstatert at det er for lite kuldemedium på anlegget. Ved lekkasjesøking finner vi at lekkasjen nå blitt så stor at det gjør utslag på elektronisk lekkasjesøker på veksler i øvre kammer. Kontaktet produsent og leverandør: Ikke lønnsomt å reparere dette produktet, modellen er også utgått. Etter mange og lange samtaler lykkes det å få en redusert pris på nytt aggregat:

Spesialtilbud fra GN e AS: Ny Premium Preheat 250 ► kr. 56.000,- + mva. og frakt. (Totalt kr. 70.000,- inkl. mva. + frakt og eventuell montering) Dette er inkl. nytt betjeningspanel

Foretaket skrev i brev av 22.1.24 at «[r]apporten (beskrev) en lekkasje kuldemedium fra varmepumpen», og at dette ikke var en skadeårsak som var dekket av forsikringen.

Sikrede var uenig i foretakets vurdering, men foretaket opprettholdt avslaget 26.1.24 og 27.6.24.

Sikrede anfører at han har krav på dekning for en ny varmepumpe. Problemene startet sommeren 2018, da sikrede opplevde en flueinvasjon. Sikrede har en utvidet boligforsikring som dekker denne typen skade.

Sikrede har fått ryddet opp og reparert ting som var skadet, med unntak av varmepumpen, som ikke har blitt gjenopprettet til sin opprinnelige tilstand. Foretaket betegner det som en ny sak. Denne kan imidlertid ikke anses som en ny sak når varmepumpen fortsatt ikke fungerer slik som før skaden.

Det kan reises spørsmål om hvorfor foretaket i det hele tatt har engasjert seg i saken, særlig siden det har brukt mye tid og dyre konsulenter til å forsøke å få anlegget i drift igjen. Foretaket har iverksatt reparasjon med mål om at anlegget skulle opp og gå igjen. Når det nå er fastslått at reparasjon ikke er lønnsomt, må nytt anlegg erstattes.

Forsikringsforetaket avviser ansvar. Årsaken til at luft-til-luft varmepumpen ble skadet og måtte skiftes, var ifølge rapporten fra firma X at det var en lekkasje av kuldemedium internt i varmepumpen.

Luft-til luft-varmepumpen er ikke en del av bygningens rørledning, da den ikke fører gass eller væske til og fra eller rundt i bygningen. Det er kun en maskin som er koblet på ventilasjonsanlegget i boligen. En bruddskade på kuldekretsen inni denne maskinen er således ikke et brudd på bygningens rørledning. Skaden er derfor ikke dekket under vilkårspkt. 4.4, kulepkt. 3.

Videre er det på det rene at varmepumpen er en elektrisk innretning/maskin, og at skadene alene rammer varmepumpen. Unntaket i vilkårenes pkt. 4.6, kulepkt. 12 kommer derfor til anvendelse.

Til sikredes argument om at skaden skyldes flueinvasjonen i 2018, kan foretaket kort kommentere at sikrede ikke har dokumentert noen årsakssammenheng til denne hendelsen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig under bygningsforsikringen.

Nemnda forstår saken slik at sikrede hadde en skade på varmepumpen i 2018 som følge av flueinvasjon i boligen. Ventilasjonsanlegget måtte renses for døde fluer. Dette ble dekket av foretaket, som har forklart at det ikke er noen årsakssammenheng mellom denne skaden og de senere skadene.

Sikrede har videre forklart at han fikk problemer med varmepumpen i 2023, og at foretaket da valgte å dekke kostnader for å sette anlegget i drift igjen uten at årsaken til problemet ble dokumentert. Foretaket har forklart at skadeårsaken var udokumentert, og at det derfor dreide seg om en ren kulanseutbetaling.

Sikrede meldte deretter til foretaket at varmepumpen ikke fungerte. Foretaket etterspurte mer informasjon og avsto skaden fordi det dreide seg om lekkasje i kuldemedium som ikke var omfattet av forsikringen.

Sikrede anfører at det dreier seg om mislykket reparasjon av en tidligere skade, mens foretaket anser saken som en ny skade. Det er uklart for nemnda om det dreier seg om en mislykket reparasjon som foretaket evt. er ansvarlig for etter alminnelige årsaksregler, eller en ny skade. Nemnda behøver imidlertid ikke ta stilling til dette fordi skaden uansett ikke er omfattet av forsikringen. Det forhold at foretaket dekket skaden i første omgang utgjør i så fall en kulanseutbetaling og kan ikke binde foretaket i forhold til skadeutvikling.

For så vidt angår den sist meldte skaden slutter nemnda seg til sekretariatets vurdering:

Det følger av sikker rett at det er sikrede som har bevisbyrden for at det foreligger et forsikringstilfelle, jf. bl.a. Høyesteretts avgjørelse inntatt i Rt. 2002 s. 1517. Det er derfor du som må sannsynliggjøre at det har oppstått en skade som foretaket svarer for iht. vilkårene. Det samme fremgår av fast og langvarig nemndspraksis, se f.eks. nemndas avgjørelse i FinKN 2017-310:

Sikrede har bevisbyrden for at det foreligger en dekningsmessig skade, (...)

Nemnda har opprettholdt dette utgangspunktet også i nyere nemndsavgjørelser, se f.eks. FinKN 2020-263 og 2022-10.

Utgangspunktet ved vurderingen av foretakets ansvar er forsikringsavtalen med tilhørende vilkårspunkter. Det følger av vilkårspkt. 4.4 at:

4.4. Vann-/gass-/annen væskeskade og rørbrudd

Følgende dekkes:

(...)

- Bruddskade på bygningens rørledning for gass, vann og annen væske, herunder radiator, varmtvannsbereder eller beholder, oljetank, septiktank, vann- og avløpsspumper, drenskum, fyrkjele og lignende.

En naturlig forståelse av formuleringen 'bygningens rørledning for gass, vann og annen væske' er at den omfatter rør som er fastmontert i bygningen, og at disse rørene frakter gass og væske som nevnt rundt i bygningen.

Sekretariatet har ikke byggteknisk kompetanse og vi må derfor legge til grunn det som fremgår av fagkyndige rapporter og uttalelser som er innhentet av partene ved vår vurdering. Du har fremlagt en rapport fra (firma X). Det står i rapporten at ventilasjonsaggregatet ikke lenger virker som det skal, og at det er '[f]or lite kuldemedium på systemet pga. lekkasje på veksler øvre kammer'. Det er opplyst at ventilasjonsaggregatet er av typen Genvex Mini C, som er et ventilasjonsanlegg med integrert luft-til-luft varmepumpe.

Slik vi ser det, dreier saken seg om en luft-til-luft-varmepumpe. Vi kan ikke se at den regnes som en del av 'bygningens rørledning'. Det vises i den forbindelse til FinKN 2024-878, hvor nemnda uttalte at:

FinKN 2020-286 gjaldt luft-til-luft-varmepumpe. En slik varmepumpe er ikke knyttet sammen med 'bygningens rørledning', og den understøtter ikke funksjonen til 'bygningens rørledning'. Den leverer selv varme uten å sende dette rundt i 'rørledningen'. ...

På bakgrunn av de ovennevnte kan vi ikke se at du har krav på dekning etter pkt. 4.4.

Din forsikring dekker også:

4.6. Andre plutselige og uforutsette skader enn de som er omhandlet av punktene over

Formuleringen 'plutselig' betyr at skaden oppstår raskt i motsetning til over tid, men sier ingenting om hvor fort skaden må oppstå. Nemnda har som et utgangspunkt lagt til grunn at skade som skjer i løpet av en dag, er plutselig. I en nylig avsagt høyesterettsdom, HR-2024-2040-A, uttaler førstvoterende følgende om uttrykket:

Uttrykket 'plutselig' betyr at skaden skjer fort, med lite eller intet forvarsel, se Bull og Wilhelmsens Forsikringsrett side 250. Det er i langvarig nemndspraksis lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag eller 12 til 13 timer faller innenfor uttrykket 'plutselig', mens skader som utvikler seg over lengre tid, faller utenfor, se FinKN-2024-723.

Den langvarige nemndspraksisen som Høyesterett her viser til, er bl.a. FinKN 2017-375, 2019-1006 og 2020-640.

Som nevnt besitter ikke sekretariatet byggteknisk kompetanse og kan ikke på selvstendig grunnlag ta stilling til skadeårsak, skadeutvikling o.l. Vi må basere vår vurdering på den dokumentasjonen som foreligger i saken.

Vi kan ikke se at rapporten du har fremlagt fra (firma X) gir noen nærmere opplysninger om utviklingstid. Det er dermed ikke dokumentert at det har oppstått en plutselig skade. Foretaket er følgelig ikke ansvarlig på dette grunnlag.

Siden vi ikke kan se at det er tale om en plutselig skade, ser vi ikke grunn til å vurdere om unntakene i vilkårspkt. 4.6, herunder om punktet om '[s]kade som alene rammer mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat', kommer til anvendelse i saken.

At foretaket tidligere har dekket kostnader til reparasjon kan vi ikke se endrer vurderingen. Som foretaket viser til, var skadeårsaken på det tidspunktet ikke avklart.

I klagen viser du også til en hendelse med flueinvasjon i boligen i 2018. Vi kan imidlertid ikke se at det er fremlagt dokumentasjon som knytter denne hendelsen til det som er rapportert om varmepumpen. Din påstand om slik sammenheng er ikke nærmere dokumentert, og som nevnt må vi forholde oss til den dokumentasjonen som er lagt frem i saken.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).